

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

SZERKESZTI:

Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:

TARCSAFALVI ALBERT.

TARTALOM:

A szerkesztő asztaláról	209	Nők világa	231
Péterfi Dénes. V. A.	210	Egyházi és iskolai mozgalmak .	232
Kriza János emlékünnepe az unitá- rius lelkész körben	212	A hódmezővásárhelyi templom jól- tevői	241
A Dávid Ferenc-Egylet XXVII-ik közgyűlése	214		

Mennyegzői, konfirmációi s ünnepi alkalommal igen kedves és jótékonyhatású állandó ajándék az imakönyv. „SZIVEMET HOZZÁD EMELEM” írta dr. Boros György, női imakönyvet a sajtó meleg szavakkal üdvözölte, a közönség valláskülönbség nélkül megkedvelte. Ára csinos vászonkötésben, arany kehely és arany címmel 2 K 40 fill. **Öt példány egyszerre rendelve 10 K. Bőrkötés** arannyal (barna, sötétkék, fekete) 6 K. **Fehér csont, selyem- és bársony kötés** többféle színben, kiválóan jó papíron 10 K. **Bőrkötés remek kivitelben 14 kor. Megrendelhető a szerkesztőnél.**

25 éve, ^{hogya} az **UNITÁRIUS KÖZLÖNY** ^{meg-} ^{indult.}

Egy negyedszáz esztendő nagyon hosszú idő. Hányan elhunytak az alatt, akik örömmel fogadták az új szószólót. Hányan némultak el, akik lelkes dolgozótársaink voltak. És hányan voltak és vannak, akiknek lelki örömet, hasznos tájékozást, baráti jobbot nyújtott és boldog órákat szerzett. »Az én legjobb barátomnak« nagyon sokan mondták az Unitárius Közlönyt. Az új esztendő nagy és öröm esztenedeje lesz. Reméljük, hogy nemcsak mostani olvasói, hanem egy egészen új és nagy gárda fogja várni a jubileumi évben. Mi némi meglepetést készítünk olvasóinknak. Minket is örvendeztessenek meg olvasóink azzal, hogy tagdíjaikat, előfizetésüket küldjék be pontosan.

1911. október 29-én a „Krizs-estély“-en felülfizettek: Dr. Bedő Albert 50, Fekete Gábor 20, dr. Haller Gábor 10, Csegezy Mihály 20, Osváth Gábor 20, Péterfi Dénes 10, Pálffy Márton 10, dr. Lengyel György 2, Müller Gyuláné 2, Vaska Dezső 2, Gyöngyössy Béla 2, Kelemen Albert 10, Albert Dénes 16, Kelemen Árpád 2, Kisfaludy Árpád 3, dr. Gál Kelemen 20, br. Petrichevich Horváth K. 20, Nagy Lajos 1, Úrmössy N. 1, Tanka Sándorné 3, Kisgyörgy Sándor 10, Úrmössy Kálmán 5, Józán Miklós 10, Lőrinczy Dénes 10, Zsakó István 20, Zsakó Andor 5, Gál Jenő 15, Péter Lajos 1, Iszlay Gábor 2, Pál Ferenc 1, Kelemen Lajos 1, Deák Miklós 1, Szász András 1, Németh István 1, Lőrinczy István 10, Ferenczy Géza 10, Pozsonyi Antal 5, Ferencz József, 20, dr. Árkosy Gyula 10, Árkosy Lajos 6, dr. Lukácsy József 2, gróf Eszterházy Kálmán 10, Benkő Mihály 16, Csifó Salamon 23, Úrmössy Károly 2, dr. Ferencz József 8, Papp Elemér 3, Zádor Benő 1, dr. Nyiredy Géza 20, dr. Boros György 13, Máthé Mózes 4, Márkos Albert 1, Kiss Ernő 5, Kovács Elek 2, Kovács József 2, Gvidó Béla 10, Kozma Ferenc 10, dr. Kozma Endre 2, József Lajos 10 korona. Összesen 522 korona.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA:
A DÁVID FERENCZ EGYLET

SZERKESZTI:
Dr. BOROS GYÖRGY

FŐMUNKATÁRS:
TARCSAFALVI ALBERT.

Előfizetési ára: 2 kor. 40 fillér. Egy szám ára:
24 fillér. Egyleti tagok 5 évi kötelezettséggel,
egy évre 2 koronát fizetnek.

Minden pénz Gálfi Lőrincz egyleti pénztárnok-
hoz küldendő Kolozsvárra

A szerkesztő asztaláról.

A püspök mondja: nem tudom eléggé figyelmeztetni lelkész fiait, hogy legyenek gondos őrálói a gondjaikra bízott gyülekezeteknek, mert lehetetlen, hogy ma valaki meggyőződésből lépne ki egyházunkból s hagyja el az unitárius vallást. Más okai lehetnek ennek, amiket ha minden esetben nem is, de a legtöbb esetben mégis letud győzni egy hivatásának élő, apostoli buzgalommal bíró lelkipásztor. A főtanácsi jegyzőkönyv 17. lapja még más figyelmeztetést is tartalmaz.

Jézus hálát adott Istennek, a mennyei atyának, hogy amiket elrejtett a bölcsektől és értelmeseiktől, azokat megjelentette a kis gyermekeknek. A bölcsek és a tudósok nagy utánajárással megvizsgálták és kitalálták, hogy a kisgyermeket tápláló anyai tej milyen részekből van összetéve s előállították az anyai tejet, de a kis inyencek kapták magukat s egy lecseppet sem ittak meg a műhelyben készült tejből. Most már egy kissé meg kell változtatni a jézusi mondást így: Hálát adunk neked Isten, hogy megengeded, hogy amit a tudósok elakartak titkolni előlünk, azt mi, kisgyermekek fölfedeztük.

Szomorú dolgot mond egy orvos. Az iszákos és más tekintetben rendetlen életet folytató család a *negyedik* nemzedékkel megszűnik. Még nem volt rá eset, hogy az atyák bűne a hatodik vagy a hetedik igit terjedett volna. Tehát a bibliai fölfogás áll: meglátogatom az atyák bűneit harmad és negyed igit. Csak az erős, a tiszta életű, az okos számíthat hosszú ideig fennmaradásra.

A gyönyörűséget néha nagyon egyszerű dolog idézheti elő. A szülőnek nagy gyönyörűséget okoz kis gyermeke, mikor támasz nélkül először megy végig a szobán. Gyönyörködünk, ha a kis testvérek szépen játszanak együtt. A virággal dúsan megáldott gyümölcsfa láttára szívünk örömtől repes. De bizony nagy öröm az is, mikor a lelkipásztor a falu összes ifjúságát templomba vonulni látja. Közelebbről gyönyörűség töltött el, midőn az ország ifjai Kolozsvárt atletikai versenyt rendeztek. Mennyi ügyesség, erő és kitartás volt jól művelt izmaikban. S mennyivel szebb, ha az ifjú inkább a versenytér levegőjét szívja, mint a kávéház füstjét.

Péterfi Dénes.

„Vannak olyan lelkek, — mondja Taine önmagára célozva — akik magukba zárkóznak s akiknek számára a szenvedélyek, örömeik, fájdalmaik, cselekedeteik, mind belső események“. Az ilyen lelkek nem ismerik az életnek úgynevezett könnyű oldalát.

Az élet eseményei és jelenségei fölött nem tudnak könnyű szívvel átsiklani. Mindent átélnek, mindent feldolgoznak. Pihenést nem ismernek. Folyton munkában vannak. Érzéseik mélyebbek, gondolataik magasabbak, mint az átlag embereké. Mivel pedig sokkal többet fogadnak be, mint amennyit kifejeznek, azért tartalmuk gazdagabb. Örömeiket nem viszik a világ piacára, de fájdalmaikkal is csak önmagukat emésztik. Ezek a szakadatlanul folyó belső harcok, ez az állandó lelki munka a világ előtt ismeretlen, de annál inkább megedzi

s annál magasabbra emeli az ilyen munkás önmagát. Ezek az igazi filozófus lelkek, akik ott is látnak, ahol mások sötétségben vannak, s azt is olvassák, ami mások előtt a titokzatosság vastag pecsétjével van elzárva. Ilyen lélek a Péterfi Dénesé is.

Életének külső keretei teljesen olyanok, mint az unitárius lelkészé és tanaré általában. Középaján 1851 aug. 30-án született. Középiskolai tanulmányainak egy részét Székelykeresztúron, a másikat Kolozsvárt végezte, hol 1870-ben tett érettségi vizsgát. Azután a theológiára ment, amelyet 1873-ban végzett s egyzersmint a kolozsvári egyházközségben mint segédlelkész alkalmazást nyert. A következő év őszén külföldre megy, hol két évig gyarapítja ismereteit Londonban. Amikor innen hazajött 1876-ban, a kolozsvári egyházközség rendes lelkésze és theologiai tanár lett. A theológián a vallásbölcsezetet adta elő, ami nagyon is megfelelt az ő elmélyedő és szemlélődő egyéni hajlamainak. Lelkészi és theologiai tanári munkáján kívül éveken keresztül tanított hittant a kolozsvári főgimnáziumban, az állami fiú és tanítónőképezdében, állami felsőbb leányiskolában. Ezekon kívül 1878-tól 1910. év végéig szerkesztője volt a Keresztény Magvetőnek és 1908-ban a kolozsdobokai egyházkör esperesének választotta. E nagy és széles munkamezőn, amely két emberi erőt is teljes mértékben igénybe venne, fáradott és dolgozott Péterfi Dénes 35 évig. A folyó 1911 szept. 1-től kezdve pedig kérte nyugalmaztatását. Bár még erejének és munkabírásának teljességében van, bár egyházunk vezetősége mindent elkövetett, hogy továbbra is megtartsa: de az őtet jellemző határozottsággal megmaradt szándéka mellett.

Eddigi életének ez a külső kerete. Sokkal közelebb van hozzánk és sokkal jobban ismerjük egyéniségét, minthogy ez élet tartalmának a méltatásába mélyedhetnénk. Beszél arról a kolozsvári szószék, amelyről elhangzottak azok a magasszárnyalásu, mindig világos és választékos egyházi beszédek, melyek az egyházi szónoklatnak valódi remekei s amelyeknek ékes előadását mélységes áhitattal hallgatta mindig a fejlett izlésű közönség. Ezeknek egy része „Unitárius Kereszténység“ cím alatt megjelent, de meghálálhatatlan nyeresége lenne egyházi irodalmunknak, ha belőlük minél több látna nyilvánosságot. A „Jézus asztalánál“ mondott úrvacsorai beszédei egy kötetben szintén megjelentek, amelyek az igazi kereszténységbe való bemélyedésnek s a Jézus iránt való tiszta szeretetnek egy-egy bizonyosságai. Boldog az a nemzetség, mely a Péterfi ajkáról hallotta ezeket előadatni. Te-

metési imádságait és beszédeit soha sem fogja elfeledni a kolozsvári közönség.

Tudományos irányú munkái nagyrészen a „Keresztény Magvető“-ben jelentek meg. A vallásbölcsezet körébe eső dolgozatain kívül sürgette a vallás és tádománá összhangját s hirdette a művészet fönségét. Nagy szolgálatot tett a magyarországi unitarizmusnak Armstrong A. R. „Isten és lélek“ című művének a lefordításával. Ezenkívül Marion H. után dolgozta: „Az ember kötelességei és jogai“ c. művet, amely középiskoláinkban erkölcs-tani tankönyvül szolgál. A „Keresztény Magvető“-t ritka pontossággal és nagy lelkiismeretességgel szerkesztette, azt mindig magas nivón tartotta. Lelkésznövendékeink előtt nem csupán a bölcsezeti gondolkozásban, de a szép egyházi szónoklatban is egyik példányképül állott. Szóval, azt a széles munkamezőt, amelyet teljes bizalommal adott át neki egyháza, nemcsak bejárta, hanem mindenütt mélyen szántott s egyéniségének maradandó emlékeit hagyta.

Arra kérjük, hogy tudását és gazdag tapasztalatait értéksítse továbbra is a közügyek terén s ne vegye tőlünk rossz néven, hogy tiszteletünknek és nagyrabecsülésünknek ilyen módon is kifejezést óhajtottunk adni.

V. A.

Kriza János emlékünnep az unitárius lelkészkörben.

Október 28-án d. e. 11 órakor a lelkészkör díszközgyűlése a kollegium dísztermében tartatott meg a meghívóban közölt tárgysorozattal. Az iskolai daloskör lelket gyönyörködtető éneke után Ürmösi Kálmán szentgericei lelkész lépett a szószékre s mindenkit magával ragadó áhitattal imádkozott. Az apostoli buzgósággal mondott ima hatása alatt lelkünk átérezte a dicső multak minden örömeit és szenvedéseit; kegyelettel adóztunk nagyjaink és jeleseink dicső emlékének, de megtelt szívünk a jövő idők szent reménységével is s ama bizalommal emelkedtünk hitünknek egy örök Istenéhez, hogy áldozatunk és fellángolásainkért meglátjuk vallásunk nagy diadalát.

„Kriza János emlékezete“ címen Dr. Boros György egyházi főjegyző, körü elnök olvasott fel. A mi jelesünket, a mi áldott em-

lékezetű költő-püspökünket, a szószék ékesen szóló mesterét, a tanári katedra fáradhatatlan bajnokát s az ifjúság melegen szerető édesatyját, a tőle már megszokott mély bölcseséggel és a hálás kegyelet édes melegével állította lelki szemeink elé. Mintha láttuk volna megelevenedni ezt a fáradhatatlan jó pástort, mintha hallottuk volna jó lelkének szerető intéseit s törhetetlen hitének szent biztatásait. Éreztük megújulni azt az édes kötelességet, hogy a nagy püspöknek méltó szobrot emeljünk, mely tanítsa a késő ivadékokat is férfihűsésre, édesapai szeretetre, istenfélelemre, emberbecsülésre, hit-szilárdságra és törhetetlen s a megpróbáltatások közt is megtörni nem tudó mély vallásosságra. Diszkozgyűlés a felolvasó fáradságát élénk éljenzéssel honorálta. Ezzel adózott Péterfi Mihály szent-ábrahámi lelkész afiának is, ki jóízű humorával mindvégig nagy élénkségekben tartotta a hallgatóságot „Visszaemlékezés Kriza János püspökre“ c. felolvasásával. Felolvasásának élénk epizódjai mellett imádó szeretettel borult le a kedves ember és áldott lelkű neje emléke előtt és könnyekig meghatottsággal mutatta fel az ifjúság kegyes szívé jótevőit, a szegényeknek még erejük túlfeszítésével is mindig kész gyámoltóit. Felolvasó annyival is inkább méltóan szólhatott a nagy püspök családjáról, mert szives vendégszeretetüket és jóakaratu támogatásaikat, szegény deák korában, négy éven keresztül élvezte.

Ürmösi Károly a lelkész kör megbízásából, éljenzéstől kísérve, jelentette be a diszkozgyűlésnek, hogy a Lelkész kör a Kriza-szobor létesítéséhez teljes erkölcsi és anyagi erejével hozzájárul. Lőrinczi Dénes indítványozza, hogy a felolvasóknak fejezze ki a diszkozgyűlés elismerő köszönetét. A fényesen sikerült diszkozgyűlést elnök a szereplőket méltán megillető köszönettel zárta be.

A különben igen szépen sikerült ünnepély csak egy porszem azokhoz a fényes érdemekhez képest, melyek a Kriza János nagy püspökünk életéből felénk világítanak, de jól esett leróni azért a hála és kegyelet e parányi adóját azzal az országoshírű és nagynevű jelesünkkel szemben, aki szeretett egyháza igazgatásának fárasztó gondjai mellett is elég időt talált arra, hogy a népköltészet művelése által halhatatlanná tegye nevét a nemzet előtt is. Élete és működése arra az időre esik, amikor annyi honfi bánat és keserűség epesztette a lelkeket, de az ő szerető szíve olyan szépen megtalálta a módját annak, hogy csendes visszavonultságában, zajtalanul, de eredményesen szolgáljon imádott hazájának. Ott röpködött lelke az annyi honfi vértől áztatott bérceken és völgyeken s összegyűjtötte a „Vadrózsákat“, a „Székelyföld elmevirágait“, a legszebb népdalokat, melyekben a „dalnok is él“ s élni fog minden időben, valameddig a Székelyföldön magyar szó száll az ajkakon. Mi, unitáriusok, büszkéek vagyunk a magyar papi család unitárius ivadékára,

aki példa lehet mindenek előtt arra, hogy miképpen lehet egyszerre szolgálni hazát és egyházat. De leginkább éreztük és valljuk nagyságát a pap, tanár és püspök működésében és hatásában s ezért emlékéért tiszteletben tartani soha meg nem szününk. Remélni lehet, hogy a „Krizsa-szobor“ eszméje rövid idő alatt testet ölt. Úgy legyen!

Kiss Aladár.

A Dávid Ferenc-Egylet XXVII-ik közgyűlése.

Tartatott 1911 október 28-án délután 4 órakor Kolozsvárt az unitárius kollegium dísztermében.

Elnök: Báró Petrichevich-Horváth Kálmán, előadó: Dr. Boros György főtitkár. Jelen vannak: Ferencz Józsefné alelnök, Fangh Erzsébet titkár, Gálfi Lőrinc pénztárnok, a választmány tagjai és a helybeli megvidéki tagok nagy száma.

1. Az ifjúsági énekkar éneke után Nagy Béla segesvári lelkes buzgó imádságban emeli az ég urához a sziveket.

2. Báró Petrichevich-Horváth Kálmán elnök megtartja elnöki megnyitóját, melynek befejeztével nagylelkű adományával, 50 koronával járul a persely-alaphoz.

A közgyűlés az eszmékben bővelkedő szép elnöki megnyitót kitüntető éljenzéssel fogadja. (Közölve van az U. K. 11-ik számában.)

3. Főtitkár, dr. Boros György felolvassa a választmány *évi jelentését*:

Titkári jelentés

a Dávid Ferenc-Egylet 1910—11. évi működéséről.

A mindennapi élet sohasem olyan, amilyennek festi a gondolat. Bármily szabad szárnyon röpked a lélek, a tagokból álló embert, vagy a csoportokból álló társadalmat nem tudja maga után repíteni. Mi, emberek, csak lassú léptekkel haladunk s még így is sokat botorkálunk. Ennek nemcsak az az oka, hogy a gondolat és a való-élet között nagy a különbség, hanem főképpen az, hogy a test mozgatására rendelt akarat ritkán tudja elvégezni a reá bízott föladatot.

A Dávid Ferenc ünnepi évében fölszárnyalt gondolatokat nemhogy mind nem, de még részben is csak kevésbé valósítottuk meg. Hiszen az élet oly sok gondot, bajt, bánatot gördít útunkba! Meg aztán nem is vagyunk megszoktatva a kitartásra, s amelletts nélkülözünk a nagy célok eléréséhez szükséges eszközöket.

Mégis hibáznánk, ha azt mondanók, hogy elmúlt egyleti évünk eredménytelen volt. Választmányunk a közgyűlés után megkezdette munkálkodását minden irányban. Kihírdettük a Dávid Ferenc népies életrajzára rendelt pályázatot. Az eredményről külön fogunk beszámolni. Külön füzetben kiadtuk a mult évi közgyűlésen tartott felolvasását Engel Ella kisasszonynak. A lámpával járó jótékony szívű Nightingale Flóra immár több ezer háznál mutatja az utat az emberekkel jóltevésre.

Megkezdettük az Unitárius Közlöny „Tűzhely mellett“ c. rovatát, melyet egyenesen népünk számára szántunk. Nem várt eredményt értünk el. Nemcsak olvasóink, íróink is megszorodtak. A Tarcsafalvi Albert, Székely Jenő, Demeter Dénes, Deák Miklós s más népies írók mellé sorakoztak Gyallay Domokos, Martosy Béla, Benczédi Pál, Pálos Ákos. Fájó szívvel említjük meg a váratlanul elhunyt ifjú író: Gál Miklóst. Egy pár községünkben olvasókör alakult s falusi olvasóink száma lényegesen megszorodott. Immár mindig felül járunk Unitárius Közlönyünkkel a 2000 példányon. Felhívást intéztünk a lelkész és tanító urakhoz, hogy törekvésünkben támogassanak. Csaknem ugyanakkor három lelkész tagtársunk Dávid Ferenc cím alatt megindított egy füzetes kiadványt ugyanilyen szándékkal. Egyletünk minden ilyen törekvést szívesen üdvözöl, csak arra kéri tagtársainkat, hogy erőink elforgácsolásától óvakodjanak, s keressék az utat a közös munkára. Azt hisszük, hogy a Dávid Ferenc-Egylet *Kis könyvtára* az igényeknek meg fog felelni. A „Nők Szövetsége“-nek a vidéken tovább terjesztése volt főtörekvésünk. Erről titkártársam, Fangh Erzsébet teszi meg jelentésünket.

Kolozsvárt rendezett estélyeink és felolvasásaink kitűnően sikerültek minden tekintetben. Decemberben rendeztünk egy estélyt a dévai Dávid Ferenc templom javára. 200 koronát juttattunk az alaphoz. Egyletünk gyűjtése ez ideig 624 K 36 fillér.

Márciusban tartottuk a második estélyt nagy közönség előtt, kitűnő sikerrel. A nagyszámu közreműködőnek és kedves háziasszonyainknak a leghálásabb köszönettel adózunk. Pénztárunkat tekintélyes összeggel gyarapítottuk.

Tartottunk Kolozsvárt három felolvasást, melyeken theologiai tanáraink mindig nagy közönség előtt foglalkoztak érdekes bibliai és történelmi kérdésekkel. Az ifjúság éneke fölfrissítőleg hatott mindannyiszor

Részt vettünk a háromszéki Dávid Ferenc f. egylet Kriza-ünnepélyén, melyen főtitkárunk felolvasást tartott. Ugyanő a segesvári lelkes fiók-egyletben is előadást tartott s a Nők Szövetsége érdekében ott és Udvarhelyt személyesen eljárt.

Nagy terjedelmű kiadványunk: Az unitárius vallás Dávid

Ferens korában és azután — kedves fogadtatásban részesült. Az eddig elért eredménnyel meg vagyunk elégedve, de a terjesztés hathatós elősegítését kérjük fiók-egyleteinktől. A mivelte közön-ség ismerete gyarapítására és fogalmai tisztázására nagy szolgál-atot tesz az a terjedelmes kötet.

Konfirmációi emlékünkből ebben az évben is 400-nál több példányt küldöttünk lelkész afiaihoz, csekély 12 fillérért dara-bonként, vagy teljesen ingyen a szegényeknek. Lapunkat is sokak-nak indítottuk el ingyen. Kiadványaink ingyen-példányai immár majdnem mind elfogytak.

Meg kell emlékeznünk az év veszteségeiről is. Molnár Sán-dor ügyvéd, dr. Gálffy Endre orvos, Ádámosi Ferenc alapító, özv. Farkas Józsefné, özv. Gál Sándorné, Biró Lajos és Varga Dénes lelkészek kezdet óta hú tagjai és munkásai voltak Egy-letünknek. Emléküket áldjuk s utódaikat kérjük, hogy legyenek hozzájuk hasonlók a buzgóságban.

A fiók-egyletekről következő jelentést tesszük:

Az *aranyos-tordai fiók-egylet* működéséről késői jelentésemet, mert titkárunk más körbe távozott, s az adatokat késve szedhettem össze, a következőkben van szerencsém tisztelettel megtenni:

A f. 1911. évben tartottunk egy választmányi ülést Tordán és egy nyilvános felolvasó közgyűlést az aranyosrákosi egyházköz-ségünk templomában.

Számadásunkat polgári év szerint vezetjük.

1910-ben volt a bevételünk	152'06 K
kiadás	104'06 K
Pénztári maradvány ..	48'— K

Összes pénzvagyon 1910 dec. 31-én:

Takarékbetét	684'48 K
Készpénz, mint fenn	48'— K
Összesen	732'48 K

Fiók-egyletünk bejegyzett tagjai száma 105: ebből új tag, kik ez évben csatlakoztak, 20. Most, ez évben, az összes egyházköz-ségeinket bevontuk a tagok sorába. Fájdalom, a bejegyzett tagok közül alig 55—60 tag fizet.

Fiók-egyletünk tisztviselői: Tiszteletbeli elnök: Csegezy László nyug. esperes. Elnök: Csegezy Mihály f. ü. gondnok. Alelnökök: Lőrinczy Dénes esperes, Tóthné, Sigmond Gizella. Pénztáros: Derzsi Domokos áll. tanító, Titkár: Dr. Szathmári Miklós lelkész. A választmány tagjai: Borbély Máténé, Csegezy Mihályné, özv. Létay Domokosné, Lőrinczy Dénesné, Gaál Pálné, özv. Solymossy Miklósné, Varga Dénesné, Velits Károlyné, Dr. Borbély Samu,

Czakó László, Fekete Ferenc, Gaál Pál, Gálffy Zsigmond, Dr. Lőrinczy Ákos, Dr. Balogh György, Gál Miklós, Ádámosy Gábor, Varga Dénes, Székely László, Máté Sándor, Lőfi Béla, Nagy Balázs, Létay Máté, Dr. Pázsint Mihály, Németh István, Nagy Dénes, Csongvay Dénes, Balázs András, Kovács Imre, Ekárt Ferenc.

Legközelebbi közgyűlésünk kimondotta, hogy ezután évenként kettő felolvasó, egy őszi és egy tavaszi közgyűlést szavalatokkal és felolvasásokkal egybekötve fogunk tartani. Valahára remélem, a rendes kerékvágásba zökkenünk s eredményes munkát végezhetünk.

Lőrinczy Dénes,
alelnök.

A *marosköri Dávid Ferenc fiókegyletben* a lefolyt évben tartottunk *egy felolvasóülést* Székelykaálban, amikor méltó komolysággal és fényvel ünnepeltük Dávid Ferenc születése négyszázadik évfordulóját. Tartottunk *egy felolvasóüiással egybekötött közgyűlést Szabédon* 1911. évi augusztus hóban, melynek fényét a helyi ifjúsági daloskör közreműködése mellett, különösen emelte Szabó Katinka kisasszony, Nagy Simon és Mátyás Gergely urak szép szavataik és Gálfalvi Péter székelykaáli tanító úr nagyértékű felolvasása: „Miként nevelje a család és iskola növendékeit, hogy a létért való küzdelemben helyöket megállják“.

Az ünnepély befejezése után a közgyűlés tudomásul veszi a titkár jelentését. Ugyszintén a pénztári jelentést a következő főbb tételekben:

Bevétel	1437.45 korona
Kiadás	1403.15 korona
Pénztári maradvány	34.30 korona
Tagdíjhátralék 1910 év végéig .	455— korona.

Megjegyzendő, hogy azon nagy bevételi és kiadási összegek korántsem a tagdíjak nagy mérvben való befizetés ez évben 245 kor. 20 fill. volt, hanem azon körülménynek, hogy a takarékbetét a Nyárádszeredai Takarékból kivétetett és a „Marosvásárhelyi Agrár Takarékpénztár“-ban helyeztetett el, hol ez idő szerint az 14768 számú betéti könyv tanúsága **1235** korona van elhelyezve.

Jelenlegi vagyon a tagdíjhátralékokkal együtt **1690 korona**. Egyletünk tagjai közé beléptek: Hersényi Zoltán, Marosvásárhely, Kiss F. István, Vadad, László Balázs lelkész, Iszló.

Közgyűlés a tagok sorából törülni határozott 12 tagot, akik részint elköltöztek, részint kiléptek.

Pethő Kálmán.

A *kükküllői Dávid Ferenc fiókegyletére* nézve is nagy év volt hatásában és munkásságában az 1910-ik év, mint a Dávid Ferenc

ünnepségeknek kiváló ideje. Ama nagy ünnepélyekben, melyek Kolozsvárt és Déván folytak le s amelyekben oly nagy számban vettek részt hazánk és a külföld unitáriusai s más szabadgondolkozású hitfelekezetek képviselői — fiókkörünk tagjai is számosan vettek részt. Ott voltunk első püspökünk szülővárosában s megjelent közöttünk nagy szelleme azokban a lelkes beszédekben, melyek elhangzottak az ünnepi szónokok ajkáról. Ott voltunk a dévai várnak romjai között és megjelöltük a szenvedéseknek helyét, mely örök nyugvó helye a nagy szellem testének. Lelkész, tanító aai és világi híveink karöltve munkáltak e nagy évben a lelkiismeret termő mezején.

Mindenik egyházköziségben meggyújtatott a világító fáklva, melynek fényénél minden érdeklődő megláthatta első püspökünk életét, világos tanait, mely élet a mi életünk s mely tanok a mi tanaink. Lelkészeink a néppel is igyekeztek megösmertetni a Dávid Ferenc egylet kiadványait s ezek között különösen azokat a füzeteket, melyek a mult évi nagy ünnepélyeken elhangzott beszédeket tartalmazzák.

Örömmel említem meg, hogy ama szép ünnepségeken nagyra-becsült alelnökünk, tisztelendő Gvidó Béla esperesünk vezető szerepet töltött be s feladatát e téren is mindnyájunk örömeire s a magyarországi unitárius egyház díszére kiválólag töltötte be.

Tagjaink szaporodtak s mindannyian szívükön hordozták fiókegyletünk ügyeit.

Segesváron külön fiókegylet alakult 50 taggal.

Az anyagiakról pénztárnok aia teszi meg jelentését.

Nagy Béla egyleti titkár felolvassa jelentését s egyben jelenti, hogy egyletünk új tagokkal szaporodott: Bedő Gáborné, Szabó Margit, Désfalvi és Marosi egyh., Halmágyi Samu, Molnár András, Felszeghy Gyula beléptével. — Titkár jelentése felolvasásával egyben lemond titkári állásáról s helyébe Ütő Lajos választatik meg. — Hadházy József beszámol az egylet vagyoni állapotáról, amely szerint: összes bevétel 58 kor. 65 fill. Kiadás 50 kor. 79 fill. Maradvány 7 kor. 86 fill. Pénzalapunk 531 kor. 03 fill.

Lemondásával megüresedett pénztárnoki állás Halmágyi Samuval töltetik be.

Felolvasott Biró Pál m.-szt.-benedeki lelkész.

Jelentésemmek tudomásul vételét kérve, maradok a mélyen tisztelt közgyűlésnek

Nagy Béla, titkár.

A *segesvári Dávid Ferenc fiókegylet* 1911. év január havában alakult meg 50 taggal.

Elnökség: Tiszteletbeli elnök: Végh Ferencné.

Elnök: Ehrenwerth Ignácné. Alelnökök: Márkos Andrásné és

Nagy Béláné. Titkár: Márkos Róza. Jegyző: Márkos Ilona. Pénztárnok: Katona Endre. Ellenőr: Antal József.

Választmányi tagok: György Árpádné, Katona Endréné, Katona Sándorné, Csutak Józsefné, Varga Sándorné, Simén Andrásné, Szabó Józsefné, Csiki Albertné, Szénási Jánosné, Biró Izsákné, K. Kénosay István, Végh Ferenc, Nagy Béla, Márkos András, György Árpád, Katona Sándor, Csiki Albert, Lőrinczi János, Kiss Gábor, Nagy Lajos.

Tagjaink közül eltávoztak: András Árpád és Zakariás Ferenc.

Új tagok lettek: Tana Sámuel és Varga Árpád.

Tartottunk három felolvasó-estélyt, melyek látogatottak voltak. Ezek egyikére sikerült megnyernünk nagytiszteletű dr. Boros György egyházi főjegyző urat, ki a Jézusról tartott nagyon értékes szabad előadást

Számadást ez alkalommal nem mellékelünk, mivel azt csak a polgári év végeztével készítjük el.

Jelentésünk megtétele után maradunk szívélyes üdvözlettel:

Nagy Béláné alelnök.

Márkos Rózsika titkár.

A *székelykereszturkői Dávid Ferenc fiókegylet* 1910. nov. 1. óta a következő munkásságot fejtette ki:

1910. nov. 16-án *Székelykeresztúron* Dávid Ferenc-émlékünnepélyt tartott. E gyűlés méltó volt hitünk nagy apostolának emlékéhez. Szász András bözödi lelkész gyönyörű alkalmi imája s a Dávid Ferenc emlékét felújító tartalmas egyházi beszéde, Pap Mózes elnök eszmékben gazdag elnöki megnyitója s a Dávid Ferencről tartott szép és lelkes felolvasása, továbbá Fekete József lelkész és Benedek Mihály tanító művésziesen előadott szavai a hallgatóság figyelmét mindvégig lebilincseltek.

E gyűlésen a választmány újraszerveztetett s a gagyvizementi munkakörnek Gálfalvi János gagy lelkész személyében elnök választatott.

A fiókkör egyébként 3 munkakörre osztva munkálkodott. E körök a ravai, gagyvizementi és nyikómenti.

I. A *ravai* munkakör lelkes és ügybuzgó elnökének köszönhető, hogy e munkakör annyi közönyösség mellett is, amennyiről az „Unitárius Egyház“ c. lap „spectator“-a panaszkodik, a vallás-erkölcsi élet ápolásában és terjesztésében buzgó és lelkiismeretes munkásságot fejtett ki. E munkakör 2 gyűlést tartott, egy őszit Bözödújfaluban és egyet Kőrispatakon. Előbbin imát Szász András s a helyi viszonyokhoz találó viszonyokhoz találó egyházi beszédet Molnár Kálmán tartott. Felolvasást tartottak: Molnár Kálmán Dávid Ferencről s Szász András „A mi nagy ünnepünkről“. „Dávid Ferenc emlékezete“ c. költeményt szavaltá Székely Tihamér lelkész.

A nyári közgyűlés f. évi június 29-én tartott Kőrispatakon, a templom 100 éves fennállása ünnepélyével kapcsolatosan. Ezen gyűlésen imát és egyházi beszédet Székely Tihamér pipei lelkész tartott, mely után Szász András munkaköri elnök tartotta meg a jubiláris alkalomnak szentelt megnyitó beszédét. Kelemen Sándor helybeli lelkész a 100 éves templom multjából olvasott rövid szemelvényeket, míg Lőrinczi István köri esperes az egyházkör nevében osztozott a hívek örömeiben s intézett hozzájuk buzdító szavakat. Pap József kőrispataki ref. lelkész a „Könyvek“-ről s azok által nyújtott nemes, lelket építő szórakozásról tartott igen értékes és lebilincselő felolvasást, mely után Árkossy Lenke vargyasi állami tanítónő pompás szavalata s az elnök néhány zárszavával véget ért a gyűlés.

E munkakör tisztikara a következő: Elnök: Szász András bözödi lelkész. Jegyző: Török Ferenc bözödi tanító. Pénztáros: Kelemen Sándor kőrispataki lelkész. A tagok száma 15 – 20 körül van.

II. A *nyikómenti* munkakör sem maradt hátra lelkesedésben és ügybuzgóságban. F. évi július 3-án Firtosváralján tartott szépen sikerült gyűlést, melyen imát és egyházi beszédet Ehárt Andor csehátfalvi lelkész tartott. Felolvasást tartottak: Kovács Sándorné: „Miért vágyom én a Dávid Ferenc egyletbe?“ és Deák Miklós: „Késő bánat“ címen.

Szavaltak: Máthé Lajos tanuló és Biró Domokos tanító. Énekeltek quartetben: Marosi Mátyás, Benczédi Ferenc, Péter József és Márkos Mózes. Tartalmas elnöki megnyitó és záróbeszédet tartott Máthé Lajos elnök.

Tisztikar a következő: Elnök: Máthé Lajos lelkész. Jegyző: Boros György tanító.

III. A gagyvízementi munkakör leküzdhetetlen akadályok miatt ez évben nem tartott még gyűlést. Talán a legfőbb akadály az, hogy a mai felette nagy drágaságban nem fogadja el egyik egyházközség sem a gyűlést. Elnök Gálfalvi János. Jegyző Tóth Vilmos.

A fiókkör elnöke: Pap Mózes gymn. ig.-tanár. Titkára: Katona Ferenc lelkész. Pénztárnoka: Geréb Zsigmond lelkész.

A választmány névsora: Pap Mózes, Sándor Jánosné, Deák Miklós, Lőrinczi István, dr. Szolga Ferenc, Gálfalvi Sámuel, Katona Ferencné, dr. Jankovich Pál, Máthé Juliska, Zöld Mariska, Lőrinczy Dénes ny. altábornagy, Szász András, Gálfalvi János, Molnár Kálmán, Kökössy Mihály, dr. Elekes Dénes, Fekete József, Benedek Mihály, Bakó Lázárné, Geréb Zsigmond, Katona Ferenc.

Katona Ferenc f. e. titkár.

„Udvarhelyközi Dávid Ferenc Egylet“-ünk 1910/11 évi működéséről.

Talán felesleges is jelentenem 1910 11. évben is igyekezett

szívvel, lélekkel, egyesült erővel és testvéri szeretettel megtenni mindent a lobogónkra irt nagy és történelmi név és ahoz fűzött gondolatok kifejezésre juttatására. Célja volt egyletünknek, hogy vezetőket: lelkészeket, tanítókat, jegyzőket — a vidéki élet e szentháromságát — egy tákorban látni, a vallásos hit élet mezején is serkenteni, buzdítani a néppel, a népért. Hogy a nagy és történelmi névhez s utódaihoz méltóknak találtsunk csak a mennyire lehetséges, az élöszó és az irás hatalmával mentünk a nagy munkába. Evégekől:

1. 1010. június 30-án *Karácsonfalván*, a felekezeti küzdelem e tüzpontján tartottunk mindenekben fényesen sikerült közgyűlést, melyen az 1496-ban épült, Sionhegyén fekvő unitárius templomot a zsufoolásig megtöltötte nemcsak az unitárius intelligens és földmives közönség, de más felekezetű testvéreink is szép számmal ékesítették az egyszerű s már a hallgatók számára kicsiny templomot. Valóban élet és lélek volt a templom s annak lobogó és zöldfa dísze is ezt hirdette. Alkalmi énekek hatását csak emelte a Bölöni Vilmos sz.-udvarhelyi lelkész magas szárnyalású imája és beszéde (Jer. II. 10. és Márk IX. 24. alapján.)

Elnöki megnyitót alólírott mondott, meleg szívvel köszöntve a saját várában munkatársait és hiveit, nagy vonásokban rajzolta a D. F. 400 éves születése nagy esztendejét. Kádár Lajosné úrasszony és ifj. Sándor Gergely lokodi lelkész szavataikkal, Szo-tyory Lajos h.-szentmártoni ref lelkész pedig alkalmi felolvasással szolgáltak. Ehez hasonló sikerű volt a nov. 13-án a székelyudvarhelyi unitárius templomban a körli lelkészi egylettel karöltve rendezett D. F. ünnepélyünk, a midőn Kisgyörgy Sándor esperes imát. Ürmösi József h.-szentpáli lelkész egyh. beszédet mondott. Az elnöki megnyitót Ajtay János lelk. körli elnök, h.-almási lelkész tartotta, míg Dávid Ferencről Demeter Dénes egyh. elnök, karácsonfalvi lelkész mondott emlékbeszédet. Szavaltak: Rédiger Géza kénosi ifj Sándor Gergely lokodi lelkészek. Énekszólót adott elő Kádár Lajosné úrasszony, valamint közreműködött Horváth József ref. kántor és a sz.-udvarhelyi polgári dalegylet.

Úgy a vidéken, mint a székelyek fővárosában rendezett ünnepségeinkre ma is igen-igen sokan emlékeznek vissza a legkedvesebben.

2. De a szó és érintkezés mellett a sajtó szárnyain is igyekeztünk szétvinni nevünket, eszméinket. A lelk. körrel egyetértve kiadtuk az 1911. évi „Ker. Unitárius Naptárt“ és a Dávid F. füzetekből 1. és 2. számot. Mindarra, minderre a célra a szellemin kívül meghoztuk áldozatainkat, nem kicsinylendő összegekben nem magunkért, de másokért. Jogosan várnök s reméljük nem csalódunk, hogy úgy egyházunk felsőbbbsége, mint a D. F. E. központja

a megkezdett úton tovább folytatni e munkáinkat, segíyezni fog a tőle telhető módon és mennyiségben. Sokat nem kérünk, egész kenyeret nem követelünk, de egy falatot, egy morzsát csak megérdemel mindkét nembeli vállalkozásunk!

3. 1911. június 22-én a gyepesi egyh.-kézséget kerestük meg, itt is a templomot, bár a nap hajnalán és délelőtti óráiban hatalmas zápor szakadt alá, megduzzasztva nemcsak a patakokat, de mindkét Homoród folyót is, nagy közönség töltötte meg, Péter Ödön h.-jánosfalvi lelkész imádkozott szépen és tartott sikerült beszédet a szeretetről I. János IV. 16. alapján. A jegyzőkönyv szerint: magas színvonalú, szép megnyitó beszédben az elnöki beszéd, mely az 1910. évi eseményekre kiterjeszkedett, összefoglalásra bízditott. Deák Róza k. a. és Bedő Albert hom.-keményfalvi tanító szavaltak. Ajtay Jánosné (lelkész neje) sikerült feolvasásban szólott lelkesedve és lelkesítve a nők munkájáról, jelesen Nőszövegről.

Ezzet kapcsolatban kell megemlítenem, hogy egyesületünk aegiszte alatt az Unitárius Nőegyletek évek óta tevékenységgel működtek Almáson, Karácsonfalván és H.-szt.-pálon. Karácsonfalván az E. K. T. által jóváhagyott alapszabályok alapján. Ezen községekben a nőegyletek, úgy Városfalván, H.-Szt.-Péteren és Jánosfalván D. F. zászlója alatt rendeztetek a téli időszakban szépen sikerült felolvasó estélyek, jótékonycélu táncmulatságok.

4. Vátasztmányának sikerült megoldani a közgyűlések ebédideje kérdését. 2 kor.-ban állapította a személyenkénti egyszerű és fényűzésnélküli ebédek árát.

5. Pénztárnok számadása 1910-ről elfogadtatott s e szerint

Bevétel: . . .	363·03 K
Kiadás: . . .	305·77 K
Készlet: . . .	57·26 K

volt. Vagyonunk, mely átjött 1911-re, 923 K 68 f., előző évinél több 163 K 73 fillérrel. Tagok száma: 127.

6. Könyvtáros jelentése szerint 36 mű 54 kötetben volt kiadva olvasásra. Könyvtár gyarapítását a szakbizottság ajánlja, kimondatott.

7. Az egyll. dalkör vezetéséről soknemű elfoglaltsága miatt Ajtay János lemondott, helyébe karnagynak megválasztatott Vajda Antal h.-városfalvi énekv.-tanító.

Uj tagoknak felvétettek: Kovács Imréné (lelkész neje) H.-Keményfalva és Rédiger Géza lelkész Kénos.

A tisztikar 3 évre a következőképpen választatott meg és pedig egyhangulag: Elnök: Demeter Dénes karácsonfalvi lelkész. Alelnökök: Kisgyörgy Sándorné úrasszony, Győrfi István h.-szt.-mártoni énekvezér, áll. isk. ig.-tanító. Titkár: Ifj. Sándor Gergely

lókodi lelkész. Pénztárnok: Pál Ferenc oklándi lelkész. Könyvtárnok: Ürmösi József h.-szt.-páli lelkész. Karnagy: Vajda Antal h.-városfalvi énekv., közs. tanító. Tiszt. alelnök: Egyed Ferencné H.-Szt.-Pál.

A választmány a következőkből áll: Ajtay Jánosné H.-Almás, Barabás Dénesné Karácsonyfalva, Deák Mózesné H.-Ujfalva, Demeter Dénesné Karácsonyfalva, Kisgyörgy Sándorné Vargyas, Ürmösi Józsefné H.-Szt.-Pál. — Ajtay János lelkész H.-Almás, Benczédi Mózes tanító Karácsonyfalva, Dombi János lelk. H.-S-t.-Márton, Györfi István tanító H.-Szt.-Márton, Kisgyörgy Sándor esp. lelkész Vargyas, Kovács Imre lelkész H.-Keményfalva. — Könyvtári bizottság: Demeter Dénes lelkész Karácsonyfalva, Gál József lelkész Recsenyéd, Pál Ferenc lelkész Oklánd, Péter Sándor lelkész H.-Városfalva. Ürmösi József lelkész H.-Szt.-Pál. Egy hely ürességben.

Midőn jelentésemet röviden ezekben megtenni szerencsés vagyok, kérve annak tudomásulvételét, biztosítom az igen tisztelt központi vezetőséget, hogy az említett nemes gárdával ezután is küzdünk a cél felé s ha Isten velem leend, jelszavam ezentul is az lesz, mint vala: *csak utánam!*

Demeter Dénes,
f.-köri elnök.

A felsőfehérközi fiókkörünknek az elmúlt 1910 év egyházunk nagy esztendeje levén, nagyjaink legnagyobbjának, vallásunk meg-alapítójának emlékére szenteltetett.

1910. november 13-án Felsőrákoson gyűjtöttük meg a meg-emlékezés fáklyáját, melynek fényt kölcsönzött az az ünneplés, mely Dávid Ferenc 400-os születési emlékünnepevel örök fényt és dicső ragyogást szerzett az unitárius hitnek, e hit megalapítójának és követőinek. Erről emlékezett meg Osváth Gábor esperes, elnöki megnyitójában oly meghatóan jellemezve, ecsetelve az ünneplés lefolyását, hogy akik nem vehettek részt, azok is e beszédből némi kárpótlást nyertek maguknak.

Pálfi Ákos áll. isk. tanító a „Dávid Ferenc diadalairól“ emlékezett tanulságos és figyelmet keltő felolvasásában. Kelemen István lelkész „Déva vára“ — írta Józán M. — című költeménnyel vitt l lekben ama Golgothára, hol az áldó porok nyugszanak a hirdett eszme által lengetett hant alatt. Osváth Erzsike okl. tanítónő „Szláv apostol“ című hazafias költeménynek vonzó és megnyerő szavallata által buzdított vallás és honszeretetre. Árkosi Lenke tanítónő és Osváth Erzsike éneke gyönyörködtette a közönséget, mely éneklést Kiss Károly áll. isk. tanító kísért szép orgonajátékával. Az ünnepély kezdetén Benczédi Pál datki lelkész imádkozott. E közgyűlésen Kiss Aladár pénztárnoki állásáról lemondván, helyette Benczédi Pál választatott meg, aki átvette azonnal a fiókkörnek

439 kor. 57 fill készpénzvagyonát és „Dávid Ferenc persely alap“-nak 6 kor. 50 fill. készletét.

A fiókkör tagjai közé belépett 5 új tag.

1911. május 27-én Hévízen tartott második látogatott gyűlés, mely Kelemen István felsőrákosi lelkész imájával vette kezdetét. Osváth Gábor esperes elnöki megnyitójában rámutatott ama társadalmi félszegségekre, melyek annyira megnehezítették az élet terheit és elégedetlenné tették az embereket. Az anyagi romlás mellett nem kevésbé folynak romboló törekvések a lelki élet, a vallásos érzület rovására is. A szabadossággá fajult gondolkozás az iskolai hitoktatások megtámadásával akarja visszatartani az ifjú szívek hitbeli érzelmének gyarapodását s letépni a kalebknek azt az ékességét, mely egyedül ébreszt tiszteletet és vonzalmat egymás iránt. Az anyagi élet romlása ellen az okos takarékoság és mértékletesség szép erényeit; a vallás erkölcsi élet védelmére a templom és iskola együttes működését ajánlja hathatós eszközzül. Benzédi Pál datki lelkész „Veszélyes áramlatok“-ról szólva felolvasásában, hasonlóan a vallás és tudomány egymás elleni küzdelmeire mutat rá; mélyreható kutatásról fejtvé ki, hogy némely gyorsan terjedő és elkapkodott pornografikus, rémregény féle művek mennyire gátolják az emberi lelket magasra emelkedésében, tökéletesedésében. Sajnosan tapasztalható ily törekvés az új nevelésügyi-rendszer tulkapásaiban is, mely miatt nem kap elegendő tápanyagot a gyermeki és ifjú szí az igaz vallásos érzület nevedezésére s tulmerész és vérmes reményű törekvések által a hit és Isten-tagadás veszélyes áramlatainak tulcsapongásait fokozza s az embert alább súlyesztí hivatásának, rendeltetésének színvonaláról. Ha a dogmatizmus csillaga lehanyatlott is a tisztultabb hitnézetek terjedésével; ha a klerikális és kongregációs törekvések némi reakciós mozgalmat igényelnek is: de nagy figyelemmel kell örködni azon, hogy a tisztultabb vallásos hitnézet ne tétessék nehéz próbákra, ne fosztassék meg lélek-nemesítő tulajdonságaitól az ellene zúduló veszélyes áramlatok által.

Péterfi Gyula áll. ig.-tanító vezetése mellett előadott „Istenért és hazáért“ című melodráma, megható volt. Az elbeszélő szerepet Szabó András sikeresen oldotta meg, hogy bárkinék csak dicséretére válának; Imre Blanka és Péterfi Gyula az énekszámokat; Bardocz Béla hegedűn és Sárpátki János áll. isk. tanító harmoniumon a zenei részleteket mindnyájunk gyönyörködtetésére adták elő. Ily előadások egyleti életünk tekintélyét növelik s a rendezett ünnepélyek iránti vonzalmat fokozzák.

Számadás felülvizsgálása rendjén a fiókkör vagyona 456 kor. 97 fillérben állapított meg.

Egy új tag vétetett fel: ezek szerint fiókkörünk tagjainak száma 71. *Osváth Gábor*, fiókköri elnök, *Útő Béla*, jegyző.

A háromszéki fiókegylet elnökei : Szentiványi Miklós kir. tan., nyug. alispán és I. Szász Béláné sepsiszentgyörgyi el. isk. tanítónő.

Választmányi tagok : Özv. Göncz Mihályné, József Lajosné, Vaska Béla, Göncz Mihály, Székely Zsigmond, Végh Benjamin, Hosszu Ferenc, Páll Sándor és József Lajos, ki egyszersmind pénztáros is. Titkári állás : üres. A választmány november hóban fog újra alakíttatni.

Fiókegyletünk tagjainak száma ; 77, nem mindnyájan pontos fizetők.

Bevétel tags. járulékokból 1910-ben	238.— K
Kiadás (központba 60%)	142·80 K

Vagyonkimutatás:

1. Takarékpénztárban	456·90 K
2. Kötelezvényen	164·08 K
3. Készpénz	9·28 K

összesen : 630·26 K

A fiókegylet 1911-ben csupán egy ünnepséget rendezett Nagyajtán Kriza János költő-püspök születése 100. évfordulója alkalmából, mely a nagy ember emlékéhez teljesen méltó volt.

Hiszem, hogy a választmány újjáalakítása után eredményesebben fogunk munkálkodni.

József Lajos,
f. e. pénztáros.

Titkár, Fangh Erzsébet fölolvassa a Nők Szövetségének első évi működéséről szóló jelentését:

A Nők Szövetsége I. évi működéséről.

Még mindnyájunknak lelkében él azoknak a nagyszabású, magasztos ünnepeknek emléke, melyeket az elmúlt év augusztusában boldog emlékü Dávid Ferenc püspökünk születésének 400-ik évfordulójára szenteltünk. E nevezetes eseményt még fel-emelőbbé tette angol és amerikai hitrokonainknak látogatása. kik ismételten bebizonyították, hogy mint szerető testvérek részt óhajtanak venni minden örömrünkben, minden törekvésünkben. Nemcsak ünnepelni akartak velünk, de segítő kezet is nyújtottak nekünk, midőn felszólítottak minket, unitárius nőket, hogy lép-jünk be abba a nagy Női Szövetségbe, melynek náluk otthon immár minden unitárius nő tagja s melynek egyedüli szent célja az unitárius vallás propagálása, a hitélet megerősítése.

Örömmel tettünk eleget felszólításuknak, annál is inkább, mert lelkes apostolaik azt is feltüntették, hogy így, velük együtt dolgozva, különösen kivándorolt székely hiveinknek lehetünk

segítségükre, utasítva őket, hogy új otthonukban is keressék fel unitárius hitrokonait, kik szerető szívvel, segítő kézzel várják.

Ime tehát a Magyar Unitárius Nők Szövetségének legnagyobb, legfontosabb feladata. Épp ezért küldött a kolozsvári központ szeretve tisztelt elnökünk, Ferencz Józsefné öméltósága kezdeményezésére, még az elmúlt év december 25-én, mintegy gyönyörű karácsonyi ajándéku, lelkes felhívást az unitárius nőkhöz, szervezkedésre szólítva fel minden hitrokont. Együttal tudatta vidéken lakó nőinket, hogy a kolozsvári szövetség megalakult s közölte a tisztviselők névsorát is.

Felhívásunk a vidéken visszhangra talált, bár nem olyan erősre, mint reméltük volt, s Sepsiszentgyörgyről, Székelyudvarhelyről, Székelykereszturról, Segesvárról, Bágyonból, Homoródalmásról kaptunk értékes tudósításokat az ottani nők buzgó munkásságáról.

Legyen szabad az érdekes beszámolókból pár közérdekű sort közölnöm: Bágyonból Kiss Juliska alelnök örömmel tudatja, hogy a Női Szövetség megalakulása után vasárnap délutánonként az állami óvoda helyiségében tartotta összejöveteleit. Mindig elég számosan jelentek meg, hol bibliai felolvasásokat, tanulságos elbeszéléseket és néha szavakat is figyelemmel hallgattak és az egyházi énekek éneklését gyakorolták, úgy, hogy már a templomban is, hol nem volt szokásban a nők éneklése, most lelkesedéssel énekelnek a férfakkal együtt. A Női Szövetség nemes buzgóságának kifejezését adta, midőn a templomban a régi, kopott szószerk- és Úrasztala terítőt újjal váltotta fel.

Homoródszentpálról Ürmösi Józsefné tudatja, hogy alakuló gyűlésüket már 1910 decemberében megtartották, megválasztották a bizottságot s a választmányi tagokat, kik között sok falusi asszony is van. Decembertől f. é. április közepéig minden szombaton este volt összejövetelük. Decemberben megható szép karácsonyfa-ünnepélyt rendeztek s januárban vidám táncmulatságot, mely erkölcsileg s anyagilag is nagyon jól sikerült.

Székelykereszturon Lőrinczy Istvánné vezetése alatt önállóan működik az „Unitárius Vallásos Estélyeket rendező Egyesület“, mely ugyanazt a célt szolgálja, mint a Női Szövetség; munkásságára tehát szintén áldást kérhetünk.

Homoródalmásról Ajtay Jánosné igen érdekes levél kíséretében közli pontos összeállításban 21 kivándorolt atyánkfianak amerikai címét, kérve a központot, hogy juttassuk azt el az amerikai Szövetséghez. A névsorban férfakkal is találkozunk, mert, mint a levélíró igen helyesen megjegyzi, ezekre is nagyon nemesítő befolyást gyakorolhatna, ha új otthonukban valamely antialkoholista vagy hasonló jótékony egyesület pártfogói körébe

juthatnának. Fogadja Ajtay Jánosné e helyről is a központi választmány hálás köszönetét, hogy végre megtörte népünk oknélküli bizalmatlanságát s megértette velük a nők mozgalmának a célját. A Női Szövetség Homoródalmáson ezenkívül is szép miszsiót teljesít, fáradságtalanul dolgozik. De lelkesítést kér a központtól s a Nők Világától, melyben az eszmét állandóan felszínen kell tartani.

Segesvárt a Női Szövetség f. é. február havában alakult meg a következő lelkes tisztikar vezetése alatt: Tiszteletbeli elnök: Végh Ferenccé, elnök: Ehrenwerth Ignáccé, alelnökök: Nagy Béláné, Márkos Andrásné, titkár: Márkos Róza, jegyző: Márkos Ilona. A tél folyamán négy nagyobb összejevetelt tartottak. A nők között való összetartás különösen a buzgóbb s gyakoribb templomba-járásban nyilvánult. A szövetség egyes tagjai a kórházban felkeresték szegény, beteg hitsorsosaikat, kik között az Unitárius Közlönyt ingyen terjesztették.

A távol Amerikában is érdeklődéssel nézik szárnypróbálgatásunkat, sőt St. Johnné asszony fel is kérte a titkárt, hogy a Washingtonban f. é. október 25-én tartott gyűlésre küldje el magyar testvéreik üdvözlését. Az üdvözlés részletes beszámoló alakjában a központi választmány aláírásával el is ment a kellő időben, sőt a válasz is megérkezett reá, még nem hivatalos formában ugyan, de igen megleghangu levélben, melyben Low Emma kisasszony, az amerikai szövetség elnöke, mond őszinte köszönetet a küldött tudósításért s ismételten kifejezést ad irántunk való érdeklődésüknek s igaz szeretetüknek.

A kezdet nehézségeivel ime megküzdöttünk, reméljük, hogy a jövőben munkánk könnyebb és eredményesebb is lesz s egy lépéssel újra közelebb jutunk célunkhoz: bensőségesebbé tenni a hitéletet s örködni idegenbe szakadt asszonyaink, leányaink boldogsága felett.

— A közgyűlés a jelentéseket tetszéssel és megnyugvással fogadja s meleg köszönetet nyilvánít a Választmánynak, a Nők Szövetségének és a fiók-egyleteknek s további kitartó munkára serkenti.

4. Gálfi Lőrinc pénztárnok felolvassa számadását. A választmány a számadást megvizsgáltatta Hadházy Sándor és Kovács Kálmán választmányi tagokkal, akik a következő jelentést nyújtották be:

Pénztárnoki jelentés.

Tisztelt Közgyűlés!

Egyletünk *pénztári forgalmáról* jelentésemet a következőkben teszem meg:

Összes bevételünk volt 16387 K 80 f., melyből 12187 K 07 f. a megelőző évről jött át s így a folyó évi bevétel 4200 K 79 f., mely 99 K 35 f.-rel több a múlt évi bevételnél.

Kiadásaink összege 2300 K 84 f., mely a megelőző évinél 1177 K 64 f.-rel kevesebb. E kevesebb kiadás oka részint kiadványaink kisebb számában, részint azon körülményben keresendő, hogy egyleti évünk két hónappal rövidebb volt a megelőzőnél.

Az egylet meglévő vagyona 14086 K 96 f., mely összeg a múlt évi közgyűlés határozatával tőkésített 11386 K-nál 2700 K 96 f.-rel több. Tekintettel e kedvező pénzügyi helyzetre, választmányunk ajánlja, hogy ez összegből tőkésítsék alapszabályaink értelmében 370 K befizetett alapító-díj és 210 K, mint a folyó évi bevétel 5 százaléka. Minthogy ez összeg így 11960 K-t tenne ki, ajánlja a választmány, hogy a meglévő Persely-alaphoz is csatolassék még 34 K s így tőkésítsék összesen 614 K. Ez ajánlat elfogadása esetén tőkésített alapjaink a következők lesznek:

1. Brassai-alap	400 K
2. Hajós János-alap	200 K
3. Nők Világa-alap	2200 K
4. Persely-alap	1852 K
5. Pek Emil Ágost-alap	100 K
6. Házi-alap	7218 K
7. Koronabank alap	30 K
Összesen ..	12000 K

Ezek között egészen új alap a legutolsó, melyet a helybeli Koronabank Részvénytársaság tett s amelyet évi adományaival állandóan nagyobbítani szándékozik.

Bevételeink részletei a következők:

Rendes tagok díjai ..	592 — K;	a megelőző évben volt	700— K
Előfizetők díjai	260·40 K;	”	”
Fiókegyletek díjai ..	670·64 K;	”	”
Nyomtatványokból ..	419·33 K;	”	”
Kamatokból	557·92 K;	”	”
Ajándékokból	134·30 K;	”	”
Segélyekből	654·06 K;	”	”
Estélyek jövedelme ..	341·34 K;	”	”
Alapítók díjai	370— K;	”	”
A b.-pesti D. F. E. díjai	200— K;	”	”
Más címen	— K;	”	”
Összesen	4200·79 K;	a megelőző évben volt	4101·44 K

Segélyek címen azon 500 K áll, melyet egyletünk az egyház pénztárából irodalmi célra kapott és azon 154 K 06 f., melyet a helybeli gyermeknapot rendező bizottság juttatott egyletünknek. Az alapító díjakat a következők fizették: Ádámosi Ferenc Désakna 60 K, Székely László Torda 100 K, Szentkirályi Ferenc Gagy 40 K,

6. Házi-alap	Általános Bankban	1 800.—
7. Kol. Koronabank-alap	Korona Bankban	30.—
8. Peck Emil Ágost-alap	Általános Bankban	100.—
9. Erzsébet-híd részjegy	à 20 kor.	100.—
10. Készpénzben		338 96

Együtt: 14 086 96

azaz tizennégyezernyolcvanhat korona 96 fillér.

Úgy a takarékpénztári könyveket, részjegyeket, mint a készpénzt hiánytalanul megtaláltuk.

A számadás szerint mutatkozik tiszta jövedelem 4200 79 K.

Tisztelettel javasoljuk, hogy a tiszta jövedelemnek 5%-át, 210 koronát és ezenfelül még 34 koronát az alaptőkéhez méltóztassék csatolni, hogy így ezen 244 korona emelkedéssel az alaptőke 12.000 koronára növekedjék.

Az eddigi szokáshoz híven, tisztelettel javasoljuk, hogy a tiszta jövedelem 5%-a, 210 korona a titkárnak és 5%-a, 210 kor. pedig a pénztárnoknak adassék tiszteletdíjul.

A mélyen tisztelt Választmánynak

Kolozsvárt, 1911 október 25-én

alázatos szolgálai :

Kovács Kálmán,
választmányi tag.

Hadházy Sándor,
választmányi tag.

Miután mindent rendben találtak, a választmány elfogadásra ajánlja a számadást.

Sajnálattal jelenti a választmány, hogy Gálfi Lőrinc a pénztárnokságról, melyet 17 éven át nagy buzgósággal vitt, lemondott, de reméli, hogy a közgyűlés óhajának engedni fog és továbbra is megtartja.

A közgyűlés lelkes tüntetéssel kéri föl Gálfi Lőrincet, aki a kérésnek engedett.

— A közgyűlés tudomásul veszi a számadást, azt határozattal emeli, Gálfi Lőrinc pénztárnoknak köszönetet nyilvánít s örvend, hogy állását továbbra is megtartja. Az új alapítóknak köszönetét jegyzőkönyvileg is kifejezi. A tőkéhez csatolásra rendelt a jelölt címeken 244 koronát, titkárnak és pénztárnoknak 210—210 koronát, mint a jövedelem 5%-át.

5. Főtitkár jelenti, hogy a Választmány pályázatot hirdetett Dávid Ferenc népszerű életrajza megírására és kitűzött 100 korona pályadíjat. Beérkezett 2 pályamű. 1. Inkább öt szót értelemmel stb., 2. Dávid Ferencet ismerve stb. jeligével.

A pályaműveket Kozma Ferenc alelnök, Kelemen Lajos és Tarcsafalvi Albert megbírálták és a jelentést megtették.

Mínt hogy a pályadíj nem adható ki, a Választmány javasolja, hogy a 2. sz. pályamű írójának, ha jelentkezik, adassék 50 korona jutalom, s a szükséges módosítások után az Unit. Közlönyben rendre ki fog adatni. A másik mű íróját dicséret illeti. A jeligék felbontását csak abban az esetben ajánlja, ha az illető írók jelentkeznek Határidőül kitűzetett f. évi december 1. napja, s ha eddig nem jelentkeznek, a jeligés levélek meg fognak semmisítettetni.

Egyben felhatalmazást kér, hogy a nép számára esetleg megbízás útján írathassa meg Dávid Ferenc életrajzát.

— A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s hozzájárul, hogy a 2. sz. pályamű írójának 50 korona jutalom adassék, s műve a jelzett módon kiadassék. Fölhatalmazza a választmányt, hogy belátása szerint gondoskodják a Dávid Ferenc népies életrajza megírásáról.

6. A titkár jelenti, hogy a választmányból sor szerint ezúttal kilépnek: Nagy Gyuláné, Fanghné Gyujtó Izabella, Ürmössy Jenőné, Benkő Mihályné, Sincki Julia, Csifó Salamon, Iszlai Márton, Hadházy Sándor, dr. Mikó Imre, dr. Lukácsi József.

A közgyűlés a kilépő tagokat egyhangulag újra megválasztja.

8. Morvay Ilona k. a. felolvasást tart a nőemancipáció kérdéséről.

A kedvesen előadott, tartalmas és okos felolvasást a közgyűlés nagy figyelemmel hallgatja és felolvasónak elismerő köszönetet nyilvánít.

Ezek után elnök a gyűlést bezárta.

NŐK VILÁGA.

Az Ambrus Mariska köszönete. Választmányunk egyik kedves tagja, Benkő M.-né önnagysága, a nyáron megismerte Ambrus Mariskát, s nagyon megtetszett az egyszerű székely leány, mert szorgalmasan végezte dolgait s amellet minden gondja beteges édesanyja volt, aki Parajdon lakik. Mariska valahogy megkapta az Unitárius Közlöny néhány számát s elpanaszolta, hogy régóta nem jutott új számhoz, pedig ő olyan boldog, ha unitárius dolgokról hall. A B M.-né önnagysága megbízásából elláttuk Mariskát Közlönnyel, imakönyvvel s más olvasmányokkal. Köszönetét ide nyomtatjuk azért, hogy mások is, akik hasonló sorsban vannak, forduljanak jószívű nőinkhez, mert a segítség nem fog elmaradni.

Mélyen tisztelt Szerkesztő úr!

Hazaérkezvén a szomszédos falukról, hol rokonokat voltam látogatni, itt találva az Unitárius Közlönyökről szóló szelvényem, első dolgom postára menni. Elhozván, nagyon megörültem a szeretetteljes ajándéknak. Igazán nem találok szavakat hálám kifejezésére, szeretetteljes figyelmökért.

De valahányszor a kedves imakönyvre pillantok, mindannyiszor egy-egy halk fohászt küldök az Egek Urához, hogy az isteni gondviselés tegye naggyá és erőssé hitünket és egyházunkat. És hogy az Unitárius Közlönynek minél több előfizetője legyen, amelynek ezután én is hű olvasója akarok és fogok maradni. Parajd, 1911 okt. 22. Mély tisztelettel: *Ambrus Mariska*, Mester-utca.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az új évre mindenik olvasónktól várunk egy új nevet. Szeretnők, ha egyenesen tagtársnak vehetnők föl, de köszönettel fogadjuk a nevet csak azért is, hogy küldhessünk mutatványszámot a lapunktól.

Füzesgyarmaton dec. 10-én lesz a torony és a harangok fölavató-ünnepélye. Füzesgyarmati hiveink nagyszerű áldozatokkal valósították meg régi óhajukat. Boldogok voltak midőn az első harangszót meghalották. Most már révbe jutottak teljesen és dicsőséget szereztek az unitárius névnek, melyhez nagy kitartással ragaszkodtak. Lelkészüik Kiss Sándor meg lehet elégedve az elért sikerrel.

Házasságok. Dr. Hatala Péter ny. egyetemi tanár, egyh. tanácsos fia, dr. zborai Hatala Péter december 2-án tartja esküvőjét Déván, fogarasi Pap Máriával, Pap Jenő dévai törv. elnök és neje bájos leányával. — Árkosi Tamás fogarasi jeles ifjú lelkész házassági frigyre lépett Bedő Gizi kisasszonnyal, Bedő Ferenc körigondnok kedves, nevelt leányával. Az egyházi áldást Benczédi Pál datki lelkész adta a kedves párra.

Bartók Géza polgárdi lelkész nov. 12-én köszöntött be Várfalvára új állásába. Továbbra is kísérvé siker. Polgárdiba Keresztesi Dénes küldetett — Hom-keményfalván okt. 8-án köszöntött be Marosi Márton.

Az amerikai unitárius egyházakban 14 nőlelkész működik, kik közül 6 férjnél van. Kettő van Chicagóban, a többi kisebb helységben.

Iszlai Márton nyugalomba vonult. A búcsura később kerítünk sort.

Az E. K. Tanácsba újonnan beválasztott tagok teljes névsorát közöljük, minthogy mult számunkból több név kimaradt: Dr. Bedő Albert, Benkő Mihály, Daniel Lajos, Gyulay Árpád, Kisgyörgy Sándor, dr. Nyiredi Géza, Varga Dénes, Veress József, Kelemen Albert, László Domokos, Lőrinczy Dénes.

Báró Kemény Árpád volt főispánt, az erdélyi részek egyik legvagyonosabb, szellemiekben egyik leggazdagabb férfiát, az Erdélyi Református Egyház egyhangú lelkesedéssel főgondnökká választotta a báró Bánffy Dezső halálával megüresedett helyre. Nagyszabású székfoglalójában a független gondolko-

zású, bölcs tapintatú és vallásos érzésű ember nyilatkozik meg. Büszkeséggel gondolunk főiskolánk egykori kitűnő növendékére s kívánunk részére sok diadalt a magas egyházi álláson.

Ehunytak. *Máray Lajos* ny. laboratóriumi igazgató, egyháztanácsos, a budapesti unitárius egyházközségnek több évig buzgó munkása Budapesten 54-ik évében. — *Csiki Dénes* Székelykeresztúrt nov. 16-án 60 éves korában

Csegezy Laszlo. Lapunk zárta után érkezik a szomorú hír, hogy papi karunk nesztora, a mult idők tipikus alakja, a mindig szellemes és előkelő gondolkozású Csegezy Laszlo elhunyt 92 éves korában Bágyonban.

Köszönetnyilvánítás. Dr. Kozma Jenő fővárosi ügyvéd, a mult évben elhunyt Kozma Gyula kiváló igazgató fia, a datki unitárius egyházközség céljaira 100 (egyszáz) koronát ajándékozott. A nemesszívű adakozó fogadja az egyházközség hálás köszönetét. Datk, 1911. évi november hó 6. *Benczédi Pál*, unitárius lelkész.

A budapesti Dávid Ferenc Egylet folyó év november 18-án tartotta meg rendes havi felolvasását. Dávid Ferenc emlékének szentelte az első felolvasó ülést. Dávid Ferenc életét dr. Kiss Ernő főgymnáziumi tanár ismertette, megemlékezve Dávid Ferencről, mint aki a hitben képviselte a renaissance kort, hirdetve a hitben is a haladás és fejlődés éltető hatását. Józán Miklós szép imával kezdte meg az estélyt és „Szabadság” című fenséges ódájának érzésteljes elszavalásával végezte be. Az idei felolvasó ülések sorozatát Ürmössy Miklós elnöki megnyitójával indította meg, ismertetve a jelenkor vallásos mozgalmait és ismertetve az unitárius egyház álláspontját. Az estély énekrészét Krausz Gusztávné szolgáltatta. Brahmás „Dal”-át és Rheinberger „Imá”-ját énekelte Krausz Gusztáv orgonajátéka mellett. A jól sikerült felolvasó ülés után vacsora volt, hol az Egylet tiz éves fennállását és egyik ala-

pítóját és szervezőjét, dr. Boros Györgyöt ünnepeltük. *U. L.*

A budapesti Dávid Ferenc ifjúsági kör november 19-én Kriza emlékünnepet tartott. Balogh Sándor elnök tartotta megnyitóját, megemlékezve arról, hogy a második évet kezdjük meg a mi nappal. A jelenváltak ezután a XIII. zsoltár első versszakát énekeltek József Dezső harmonium kísérete mellett. Kriza püspökről Józán Miklós esperes emlékezett meg, ismertetve őt mint az ifjúság barátját, mint egyházunk nagy fiát és mint költőt. Máthé Lajos Kriza: „Erdősvidék” című költeményét szavaltta és József Dezső saját: „Messze távol tőled” című szép költeményét mondta el. A jól sikerült ülést XC. zsoltár első versszakának eléneklésével fejezték be a szép számban jelenváltak. *U. L.*

A Dávid Ferenc Egylet keresztyúri fiókja Tarcsafalván nov. 22-én igen szépen sikerült gyűlést tartott. Lelkesedés a közönség részéről is nagy volt, papok, tanítók és az értelmi osztály szép számmal jelent meg, nők, férfiak egyaránt. A tarcsafalvi hiveink is nagy buzgósággal vonultak fel s a szomszéd egyházközségeink is képviselve voltak. Szereplőink egytől-egyig köztetszésre és közelismerésre méltóan szerepeltek. A sikeres ünnepély után a gyűlésünket szintén nagy érdeklődés mellett tartottuk meg. Elnöki megnyitót tartott Pap Mózes igazgató; prédikált Taar Géza lelkész; szavaltak Fekete József lelkész, Pap Irma urnó, Szentpáli János ifjú; felolvasott dr. Szolga Ferenc; quartettet énekeltek Benczédi Ferenc, Erdős Mihály, Marosi Mátyás és Péter József tanítók.

Az amerikai unitárius lelkészek közül kettő van alkalmazva a hadsereg-nél mint táborigazgató, egy az Egyesült-Államok senatusának, egyik Massachusetts állam senatusának lelkésze, több egyetemi tanár, egy Japánban van mint missionárius.

Dr. György János kilépett az unitárius egyházból. A kolozsvári ref. Egyházi Újság szerint református lett, mert ez újság ezt írja 9-ik számában: „A

magunk részéről, amidőn e helyen megemlékezünk róla, egészen eltekintünk attól, hogy a mi egyházunk kebelébe tért át, már annyival is inkább, mivel hisszük, hogy azok a reformtörekvések, amelyekért az unitárius egyház kebeléből kilépett, nálunk még kevésbé vihetők keresztül s így valószínű, hogy nyughatatlan lelke itt sem log megpihenhetni, közöttünk sem fog elhelyezkedni. Kilépését „Mégis mozog a föld“ cím alatt írt magyarázatában igazolni igyekszik. Minthogy a cikket több lap közölte, mi ezuttal semmi észrevételt nem teszünk.

Az amerikai unitáriusok 1909-ben 12, 1910-ben 11 új gyülekezetet alapítottak és rendeztek be.

Mindenkinek érdekében áll, hogy az Unitárius Közlöny előfizetői szaporodjanak, mert ahoz képest nő a lap terjedelme és tartalma. Ha a mai olvasók kétszeresét elérhetnők, mindenik számát megbővítve adnók

Kriza-album. Néhai Kovács János Kriza emlékére albumot adott ki, mely az egyszerű és nagy püspökről sok értékes cikket, költeményt foglal magában s az 1882. évi Kriza-ünnepek lefolyását, beszédeit, üdvözlőit tartalmazza, Az album megmaradt példányai 1 koronáért kaphatók Kelemen Lajos egyházi levéltárosnál (Unitárius kollégium, Kolozsvár).

Kerestetik megvételre Kanyaró Ferenc „Unitáriusok Magyarországon“ aranyosrákosi Székely Sándor „Unitárius vallás története“. Lapunk szerkesztősége az értesítést elfogadja a további fölvilágosítást megadja.

Új doktorok. Egyed József ügyvédjelöltet jogtudományokból és dr. Elekes Domokos államtudományi doktort szin-

tén a jogtudományokból doktorrá avatták Kolozsvárt nov. 25-én a Ferenc József tud. egyetemen. Mindkettő főgymnasiumunkban végzett. A két jeles újút melegen kászöntjük s kívánjuk, hogy az élet iskolájában is ily sikeresen állják ki vizsgáikat.

Ha kedveskedni akar valakinek egy jó és hasznos könyvvel, melegen ajánljuk: Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután c. 200-nál több oldalra terjedő könyvet Írták: id. Dániel Gábor, Fekete Gábor, Ferencz József, báró Petrichevich Horváth Kálmán, dr. Boros György, Csifó Salamon, Gálfi Lőrinc, Szinte Gábor, Borbély György, dr. Borbély István, Borbély Ferenc, dr. Tóth György, Kiss Sándor, dr. Gál Kelemen, Percelné Kozma Flóra, Carpenter igazgató, Pap Mózes, Tarcsafalvi Albert. *Ára 3 kor.*

[Bedő Gábor] magyarsárosi lelkész elhunyt váratlanul családja, hivei és egyháza mély bánatára 27 éves korában. Tehetséges, munkás ifjú volt. Temploma újjáépítésén teljes lélekből fáradozott. Nagy veszteség egyházunknak.

Az egylet pénztárába f. évi június 18-tól nov. 18-ig rendes tagsági díjat fizettek: Iszlai Gábor Kakasszék, Török Árpád Erzsébetváros 911-re, Mátéfi Andrásné, László Sándorné Szentábrahám 910-re, Raffaj Zsigmond Verespatak 911-re, Pap Sámuel 909–910-re, Buzogány József Lupény 910–911-re, Albert Lőrinc Bölön. Magyar Mihály, Szilágyi József, Tischler Mór Kolozsvár 911-re, Zoltán Albert 908–911-re, László Sándor Dombóvár 908–909-re, Gróf Lajos Marosvásárhely 905–915-re, Péter János Nagyenyed 911-re, Biró András Kide 908–912-re. — Előfizetői díjat fizettek: Gálfi Tamás Vingárd, Fazakas Tamás Aranyosgerend 911 re, Pap

László Brassó 910 - 911-re, Boros Péter Bonyha 909—911-re, Ürmössy Kálmán Rörmöcbánya 910-re, Veress Béla Topánfalva 912-re, Thorockay Vencel Guraszáda 911-re. — A keresztúrköri fiókegylet pénztárába fizettek: Sándor Jánosné Székelykeresztúr, Boros György Kobátfalva, Katona Ferenc, Simon Zsuzsa Martonos 909—910-re, Borbély Sámuel Székelykeresztúr, Ozsvát Áron Kobátfalva 910—911-re, Göncz Károly Szentmiklós 909—911-re, József János Firtosvára 909-re. — A küküllőköri fiókegylet pénztárába fizettek: Unitárius Egyházközség, Bedő Gábor, Bedő Gáborné, Szabó Margit Magyarasáros 911-re. — A marosköri fiókegylet pénztárába fizettek: Nagy Benedek Nyárádszereda 911-re, Kelemen Árpád Székelykál 908—910-re, Bartalis József, Bartalis Józsefné Csíkfalva 909—910-re, Csinádi Jánosné Nyárádszereda, Fazakas Lajos, Fazakas Lajosné Nyárádszentmárton 910-re, Unitárius Egyházközség 907—910-re, Bedő Zsuzsika Marosjára, özv. Herszényi Bálintné, Kelemen Albert, Kelemen Albertné, Csongvai Lajos, Schuller József, Csiki László, Mikó Árpádné, Herszényi Zoltán Marosvásárhely 911-re, Rédiger Béla 910—911-re, Unitárius Egyházközség Msrosszentkirály 910-re, Horváth Miklósné, dr. Sárkány Miklósné Marosvásárhely 911-re, Gálfalvi Péter Székelykál 909—910-re. Ezekon kívül a megelőző nyugtázásból tördelési hibából kimaradtak volt a következő befizetések: Nagy Benedek Nyárádsze-

reda 910-re, Muszka András 909—910-re és ifj. Mátyus Ferenc Székelykál 909-re. — Alapítói díjban a Könyves Kálmán részvénytársaság Budapest fizetett 100 K-t. Az U. K. céljaira ajándékozott Raffaj Zsigmond Verespatak 1 K-t, irodalmi célokra a Magyarországi Unitárius Egyház 500 K-t és az egylet Perselyalapjához br. P. Horváth Kálmán egyleti elnök 50 K-t. Fogadják e helyen is az egylet köszönetét. Kolozsvár, 1911. november hó 18-án. *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

Szerkesztői üzenetek. *Egy unitárius egyetemi hallgatónak.* Köszönettel vesszük szives tudósítását. Jövőre is kérjük. Nagy szolgálatot tenne, ha az un. egyet. hallgatók névsorát közölné szerkesztőségünkkel. A D. F. E. ifjúsági köre érdekében nem volna szives fölkeresni? *N. I.* Levél ment. A választ várjuk. *Többeknek,* akik Gy. J. iránt érdeklődtek, egy angol közmondást idézünk: aki nem akar megváltatni, azt a Jézus sem válthatja meg. *Minden olvasónak.* Hozza meg azt a csekély áldozatot, hogy *egy levelező-lapon* küldje be legalább egy olyan *unitárius ismerőse* nevét, akinek az Unitárius Közlöny nem jár. *K. A.* Közölni fogjuk. Köszönjük és kérjük szives türelmét. *B. G. J. kisasszonynak.* Köszönjük. Levelet fogunk írni. *B. E. Sz. u.* Érdekes cikkeről később intézkedünk. *Nőolvasónak.* Egyik nőmunkatársunk végére járt s tényleg úgy van, ahogy ön értesült, Jakab Géza kolozsvári női szabó hit-rokon. Ha az nem volna is, többek tapasztalata szerint megbízható szakember. *Pálos Akos:* kiszedve, az új évire maradt.

Szives kérelem. Tisztelettel kérem azokat, kik új vers-kötetem iránt érdeklődnek, hogy előfizetéseiket december 12-ig sziveskedjenek beküldeni, vagy legalább szándékukat bejelenteni. A kötetet Karácsony előtti napokban szétküldöm. Kolozsvár, 1911 nov. 30. *Tarcsafalvi Albert.*

A hódmezővásárhelyi templom jóltevői.

A hódmezővásárhelyi unitárius gyülekezet 2 év óta épülő templomában f. évi október hó 20-én volt az első istentisztelet, úrvacsoraosztással egybekötve. Kórházban fekvő kántorunk helyett a teendőket Ivánka Zoltán ref. főgimnáziumi zenetanár, Darabos Lajos ref. főkántor és Nagy Margit h. kántor-tanítónő látták el.

A megnyitó istentiszteleten a város közönsége nagy számmal vett részt. Orosháyai afiai Szilágyi levita vezetése alatt 16-on jelentek meg.

A templom 55.000 K.-ba került. Ez összeghez 40.000 K-át az egyházi Főtanács, téglát, cserepet és homokot 7.900 K. értékben Kanács József gondnok és neje Czimmermann Anna afia adtak. A gyönyörű kivítelű úrasztalt, terítőt, a broszot, kehelytakarót és keresztelő-asztalterítőt Kovácsné úrasszony készítette 870 K. értékben. Az „Unitárius Közlöny“ olvasói már 20 év óta ismerik a Kovács családot. Szükségtelennek tartok minden elismerő és dicsérő szót. A számok beszélnek helyettem. Egzházközség készülő monografiájában majd érdemük szerint lesznek méltatva.

Ezüst kenyérsztó tányért a 92 éves Figura „nénénk“ 50 K., kenyértartó tálat 20 K. Dr. Vámos Jenőné afia ajándékoztak. Az Úrasztalára egy kő virág vázát özv. Barabás Ferencné 110 K., alája terítőt Kakovay Emma (r. kath.) adtak. A magában is szép Úrasztalnak ez az egyedüli dísze, tele virággal, amit Jézus is anynyira szeretett . . .

A főbejárat 2 falában levő 2 drb. márványtábla Kiss Bertalan temetkezési intézettulajdonos (izr.) ajándéka, 180 K. A főbejárat fölötti ablakot Bánfi Máté és neje afiai készítették, 200 K. Gúlyás János és neje afiai keresztelő kannát adtak 50 K. értékben. A református vallásuak közül Kristó Pál 60 K., Hésső Pál 10 K-át adtak. A megnyitás alkalmával úrvacsora bort Bokor András ref. vallásu polgárfársunk adott. Id. Sándor Gergely Derzs és Péter Sándor Marosfalva 4—4 K.-val emlékeztetek meg alföldi testvéreikről. Hiveink önkéntes adománya 1000 K., az Angol Unitárius Társulaté 496 K., a budapesti egyházközségé pedig 500 K.

Az adakozók között vannak néhányan, akik nevüknek elhallgatását kívánják. Ezek közé tartozik Dr. Ormos Jenő jogtanácsos afia is, aki évek hosszu sora óta intézi az egyházközség mindenemű jogi ügyeit ingyen. A templomépítéssel kapcsolatos iratokat és szerződéseket is ő látta el és készítette díjtalanul. Természetesen az egyházi Főtanácsnak nem tagja. Iliába, csak magas az a Királyhágó! . . .

A templom felszentelését -- ha egyáltalán lesz -- 1912 junius hó valamelyik vasárnapjára tervezzük. Annak idején majd tájékoztatjuk leendő vendégeinket. De előre kérjük őket arra, hogy mindent vegyenek úgy, amint van. Akik délibábot akának látni: csalódni fognak. Akik azonban a külsőségek hiányossága mellett keresik a valódi magyar léleknek valódi megnyilatkozását: reméljük, meg is találják.

Hálás köszönet mindazoknak a testületeknek és egyeseknek, akik valamivel hozzájárultak az első teljesen felszerelt alföldi unitárius templom fölépítéséhez. *Barabás István*, lelkész.

Telefon sz. 549. 英 Alapítva 1860.

Gámán J. Örököse

könyvnyomdája

Köiozsvárt, Kossuth Lajos-u. 10. sz.

Van szerencsém a n. érdemű közönség b. figyelmét felhívni a mai kor kívánalmáinak megfelelőleg berendezett és villanyjáratú gépekkel ellátott

könyvnyomdámra

Költséget nem kimélve, könyvnyomdámát a legmodernebb betűfajtákkal és díszítményekkel gazdagítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhettek. Ezenkívül a legnagyobb áldozatokkal

== **hangjegyekkel** ==

rendeztem be. A közönség pártfogását kéri

kiváló tisztelettel

Gámán J. Örököse.